

**Sprawozdanie z uroczystości rozstrzygnięcia
„Konkursu na najlepszą pracę dyplomową i doktorską w dziedzinie
wysiedleń przymusowych oraz uchodźstwa”,
Lublin, 15 grudnia 2023 r.**

Report on the award ceremony of the “Competition for the best diploma thesis and doctoral thesis in the field of forced displacement and refugee studies”,
Lublin, 15 December 2023

Отчет о церемонии награждения победителей «Конкурса на лучшую дипломную работу и докторскую диссертацию в области принудительных выселений и беженства», Люблин, 15 декабря 2023 г.

Звіт про церемонію нагородження “Конкурсу на кращу дипломну роботу та кандидатську дисертацію в сфері вимушеного переміщення та біженців”,
Люблін, 15 грудня 2023 р.

AGNIESZKA PAROL

Dr, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
e-mail: agnieszka.parol@kul.pl, <https://orcid.org/0000-0002-4354-680X>

W dniu 15 grudnia 2023 r. w Lublinie odbyło się uroczyste podpisanie listów odnawiających współpracę pomiędzy UNHCR oraz lubelskimi uniwersytetami (KUL, UMCS) oraz rozstrzygnięcie pierwszej edycji „Konkursu na najlepszą pracę dyplomową i doktorską w dziedzinie wysiedleń przymusowych oraz uchodźstwa”. Organizatorami konkursu są: Biuro Terenowe Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców w Lublinie, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II oraz Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej.

Celem konkursu jest propagowanie i promocja wiedzy związanej ze zjawiskiem przymusowych wysiedleń i uchodźstwa oraz zwiększenie świadomości społecznej w zakresie problemów osób dotkniętych tym zjawiskiem. Za sprawą konkursu organizatorzy chcą zachęcić do badań naukowych w dziedzinie migracji przymusowych oraz przyczynić się do rozwoju działań mających na celu poprawę sytuacji uchodźców i osób przymusowo przesiedlonych. Do pierwszej edycji konkursu mogły być zgłaszane prace licencjackie, inżynierskie, magisterskie oraz doktorskie napisane i pomyślnie obronione na dowolnej uczelni mieszczącej się w województwie lubelskim, w okresie od 1 stycznia 2021 do 30 września 2023 r.

Ocen nadesłanych prac podjęła się komisja konkursowa w składzie: Nadia Gergało-Dąbek (UMCS), Agnieszka Parol (KUL), Karolina Podgórska (UMCS), Andrzej

Jekateryńczuk (UMCS) oraz Berthold Kandora (UNHCR). Komisja konkursowa, uwzględniając przede wszystkim zgodność nadesłanych prac z celem konkursu, ich poziom merytoryczny, nowatorski i twórczy charakter oraz poziom edytorski postanowiła:

1. w kategorii prac doktorskich przyznać I miejsce dr. Michałowi Dworskiemu (KUL) oraz wyróżnienie ks. dr. Dariuszowi Kwiatkowskiemu (KUL);
2. w kategorii prac magisterskich przyznać I miejsce mgr Annie Frydrych (KUL) oraz II miejsce mgr Wiktorii Oniszczyk (KUL);
3. w kategorii prac licencjackich/inżynierskich przyznać I miejsce lic. Maciejowi Goździewskiemu (UMCS) oraz wyróżnienie lic. Rafałowi Zioło (UMCS).

Dr Michał Dworski zgłosił do konkursu rozprawę doktorską pt. „Dyplomaci z agrément. Polskie powojenne misje dyplomatyczne i konsularne w państwach uznających legalność rządu RP na uchodźstwie”. Rozprawa skoncentrowana jest na kwestiach politycznych, ale również na jednostkach w osobach dyplomatów na uchodźctwie oraz polskiej emigracji w ogóle, w tym pomocy humanitarnej. Zadane pytania badawcze oraz odpowiedzi na nie pozwoliły na stworzenie monografii historycznej polskich przedstawicielstw na uchodźctwie, dotyczącej nie tylko kwestii oficjalnych, lecz także tych związanych z „opieką” (często humanitarną) placówek nad Polonią. Opracowanie liczące ponad 700 stron uzupełnia lukę w badaniach nad historią polskiej dyplomacji na uchodźctwie. Praca doktorska została napisana pod kierunkiem dr. hab. Jarosława Rabińskiego, prof. KUL.

Ks. dr Dariusz Kwiatkowski MIC zgłosił do konkursu pracę zatytułowaną „Duszpasterstwo emigracji polskiej w Wielkiej Brytanii w latach 1989–2019. Studium teologiczno-pastoralne”. Rozprawa przedstawia główne rysy i cechy charakterystyczne duszpasterstwa będącego wyrazem działalności zbawczej Kościoła zarówno dla tych, którzy zamieszkiwali Zjednoczone Królestwo już od lat, jak i tych, którzy wyruszyli na Wyspy w okresie przemian ustrojowych. W pracy ujęto podstawy teologiczne duszpasterstwa „ludzi w drodze”, czyli źródła, z którego wypływa działalność zbawcza Kościoła dla emigrantów i uchodźców. Jak wskazuje ksiądz doktor, Kościół Powszechny w swoim nauczaniu dawał wyraz duszpasterskiej troski o migrantów i uchodźców, miał także świadomość wyzwań, jakie stają przed wspólnotą wierzących i społecznością międzynarodową w obliczu procesów integracji i globalizacji, zjawisk migracyjnych i ruchów uchodźczych. Dokonując wykładni teologicznej, ksiądz doktor wskazał, iż prawo do migracji wypływa z prawa do godności, której ostatecznym źródłem jest Bóg Stwórca. O ile tematem przewodnim pracy nie są wysiedlenia i uchodźstwo, praca wnosi istotny wkład w obszar dyskusji i promocji wiedzy dotyczącej zjawiska migracji przymusowych. W szczególności zwraca uwagę na rolę i zaangażowanie Kościoła Powszechnego. Rozprawa doktorska została

napisana na seminarium z teologii praktycznej pod kierunkiem o. dr. hab. Marka Fiałkowskiego OFMConv.

Praca magisterska Anny Frydrych pt. „Elastyczność w radzeniu sobie, wsparcie społeczne i afektywne miary dobrostanu u uchodźców wojennych z Ukrainy” skupia się na istotnym zagadnieniu psychologicznym dotyczącym uchodźców wojennych z Ukrainy, co w kontekście aktualnych wydarzeń i globalnych kryzysów nabiera szczególnego znaczenia. Autorka dokładnie analizuje wpływ elastyczności w radzeniu sobie oraz wsparcia społecznego na stan emocjonalny uchodźców, co może przyczynić się do lepszego zrozumienia i wsparcia udzielanego tej grupie ludzi. Ważnym aspektem jest zwrócenie uwagi na ograniczenia projektu oraz sugerowanie dalszych badań, co pokazuje świadomość autorki, jeśli chodzi o potrzebę rozwinięcia tej dziedziny. Analiza stanu psychicznego uchodźców i czynników wpływających na ich dobrostan może dostarczyć cennych informacji organizacjom zajmującym się pomocą humanitarną oraz władzom państwowym przyjmującym uchodźców. Podkreślenie zadowolenia uchodźców z otrzymywanej pomocy od społeczeństwa polskiego oraz wskazanie na rozwijanie umiejętności elastycznego radzenia sobie daje nadzieję na skuteczne wsparcie tej grupy i zainicjowanie działań, które poprawią ich sytuację. Pracę wyróżnia zaangażowanie autorki w ważny i aktualny temat uchodźców wojennych z Ukrainy oraz świadomość społecznej odpowiedzialności nauki. Opracowanie wnosi ważny, praktyczny wkład w rozwój działań wspierających tę szczególną grupę ludzi. Autorka uczęszczała na seminarium „Osobowość: wyzwania dla rozwoju i ryzyko zaburzeń” pod kierunkiem dr hab. Małgorzaty Puchalskiej-Wasył, prof. KUL.

Praca magisterska Wiktorii Oniszczyk pt. „Dialog wewnętrzny a doświadczenie rozłąki z bliskimi. Badania uchodźców wojennych z Ukrainy” stanowi ważny wkład w zrozumienie psychologicznych aspektów funkcjonowania uchodźców wojennych z Ukrainy, zwłaszcza w kontekście traumatycznych doświadczeń związanych z inwazją zbrojną Federacji Rosyjskiej. Autorka skupiła się na dwóch istotnych aspektach: dialogu wewnętrznym z osobą bliską pozostającą w Ukrainie oraz roli nadziei podstawowej w kontekście negatywnych stanów afektywnych. Uwzględnienie kontekstu wojennego doświadczenia uchodźców czyni badanie własne Autorki aktualnym i istotnym w obliczu trwającego konfliktu zbrojnego w Ukrainie. Praca przyczynia się do poszerzenia wiedzy na temat skutków wojennych traum, a także sugeruje praktyczne podejścia do pomocy psychologicznej. Wyniki dotyczące roli nadziei podstawowej jako czynnika chroniącego w sytuacjach traumatycznych są istotne, zwłaszcza w kontekście braku dotychczasowych badań tego typu na uchodźcach wojennych. Dialog wewnętrzny, choć nie wpłynął bezpośrednio na stan afektywny, okazał się dla niektórych badanych istotny, co otwiera perspektywę

dalszych badań nad tym aspektem. Praca poszerza wiedzę na temat psychologicznego doświadczenia uchodźców wojennych i stanowi wartościowy wkład w rozwój dziedziny psychologii wojny. Zachęca ponadto do pogłębienia badań, kierując uwagę na potrzebę lepszego zrozumienia skutków wojennych traum i opracowania skutecznych metod pomocy psychologicznej dla tej grupy ludzi. Wskazane jest uwzględnienie w przyszłych badaniach przypadków uchodźców z podwójną traumą ucieczki (w 2014 r. z Donbasu w bezpieczne regiony Ukrainy i po 24 lutego 2022 r. do Polski). Praca wnosi ważny, praktyczny wkład w rozwój działań wspierających tę szczególną grupę ludzi. Praca magisterska została napisana na seminarium „Osobowość: wyzwania dla rozwoju i ryzyko zaburzeń” pod kierunkiem dr hab. Małgorzaty Puchalskiej-Wasył, prof. KUL.

Lic. Maciej Goździewski zgłosił do konkursu pracę pt. „Wyzwania wobec polskiego systemu edukacji związane z napływem uchodźców z Ukrainy. Doświadczenia publicznych szkół podstawowych w Lublinie”. Praca w całości poświęcona jest badaniu wpływu migracji przymusowej (z Ukrainy, wywołanej wojną z Rosją) na funkcjonowanie społeczności goszczących. Obszarem badań jest edukacja, zaś przedmiotem analizy wyzwania, z jakimi mierzą się nauczyciele pracujący z dziećmi z doświadczeniem uchodźczym. Autor pracy przeprowadził interesujące ilościowe badania empiryczne osadzone w lokalnym, lubelskim kontekście publicznego szkolnictwa podstawowego. Analiza, poprzedzona rozbudowaną częścią teoretyczną, prowadzona jest w sposób logiczny, a zebrane dane i sformułowane wnioski mogą być przydatne m.in. w kreowaniu lokalnych polityk integracyjnych. Praca licencjacka została napisana w Katedrze Badań nad Kulturą i Komunikacją pod kierunkiem dr. Andrzeja Jekaterynczuka.

Z kolei lic. Rafał Łukasz Zioło zgłosił pracę pt. „Relacje polsko-ukraińskie na terenie Nadsania na przykładzie Dubiecka i okolic w latach 1944–1950”. Praca skupia się na charakterystyce historycznych relacji polsko-ukraińskich w regionie tzw. Nadsania. Jej część dotyczy systemowego procesu wysiedleń ludności ukraińskiej i polskiej z tamtych terenów, najpierw dobrowolnego, a potem przymusowego. Autor analizuje historyczny i polityczny kontekst tych wydarzeń, osadzając je w perspektywie lokalnej, w której sąsiedzkie sentymenty mieszają się z wzajemną wrogością. Wyróżnienie zostało przyznane za podjęcie tematu nieoczywistego: ukazanie procesu wysiedleń ludności w perspektywie historycznej i w soczewce społeczności lokalnej, na podstawie szerokiego zestawu źródeł pierwotnych i wtórnych. Praca licencjacka została napisana w Katedrze Metodologii i Badań nad XX-XXI w. pod kierunkiem dr. Ariela Orzełka.

Wszystkie nagrodzone i wyróżnione prace wnoszą istotny wkład w dyskurs naukowy i społeczny wokół tematu przymusowych wysiedleń i uchodźstwa. Różnorodność

dyscyplin naukowych reprezentowanych przez autorów prac potwierdza, iż wskazany temat ma charakter interdyscyplinarny oraz istotną doniosłość społeczną. Potwierdza także potrzebę dalszego zainteresowania nim środowiska akademickiego. Zgodnie z założeniami organizatorów konkursu ma charakter cykliczny, w drugiej i kolejnych edycjach obejmować będzie prace obronione na dowolnej polskiej uczelni. Do drugiej edycji konkursu mogły zostać zgłoszone prace napisane i pomyślnie obronione na każdej uczelni w Polsce w okresie między 1 stycznia 2021 a 30 września 2024 r. Zgłoszenia były przyjmowane do 31 października 2024 r., natomiast rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło w połowie grudnia 2024 r.